

Bilim ve Ütopya

Temmuz 2002 Sayı: 97

Aylık bilim, kültür ve politika dergisi

2.000.000 TL

Toplumbilim-matematik evliliği
ütopyası gerçekleşiyor mu?

Oyun Teorisi ve sosyalizm

● Ünlü paleontolog Stephen Jay Gould'un ardından... ● Türkiye'deki arkeolojik kazıların değerlendirilmesi ● Sivas katliamının 9. yıldönümünde bir anımsatma

Kültürümüzün kapanmayan yarası: Kütüphanelerimiz

Cumhuriyet'in ilanının üstünden seksen yıla yakın bir süre geçmiş olmasına rağmen, 'muasır medeniyetler seviyesine' ulaşmaktan hâlâ epey uzaktayız.

Bunu görebilmek için, yalnızca kütüphanelerimizin içinde bulunduğu umut kırıcı duruma bir göz atmak yeterli olacaktır.

Seçkin Sevim

Kemalist aydınlanmanın en büyük projesi "fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür" nesiller yetiştirmekti. Hemen her sahada gerçekleştirilen inkılapların esas hedefi de bu nesillerin yetişeceği şartları oluşturmaktı. Cumhuriyet'in kurucuları, bu hedefe bir an evvel ulaşabilmek için ellerini çabuk tutmalı ve az zamanda büyük işler başarmalıydılar. Modernleşme gecikmiş bir ulus-devlet olarak Cumhuriyet, öncelikle, ümmetçi bir imparatorluğun büyük çoğunluğu köylülerden oluşan toplamından kendisine bir ulus yaratmak zorundaydı. Cumhuriyet'in kurucuları, bunu gerçekleştirmenin en etkili yolunun eğitimden geçtiğinin bilincindeydiler. Nitekim, dönemin o güçlü idealizm rüzgârlarını arkalarına alarak başlattıkları eğitim-öğretim hamlesi, okullaşma oranının ve buna bağlı olarak okur-yazar sayısının artırılması gibi gayet rasyonel hedeflere yönelmekle kalmadı; halk odalarında köylülere Klasik Batı Müziği eğitimi verilmeye çalışılması gibi naif uygulamalara kadar vardı (1). Tek partili dönemin sona ermesiyle birlikte, zaten bir süredir eski gücünü kaybetmiş olan inkılapçı ruh, fildişi kulesine çekildi ve Kemalist aydınlanma projesi yarım kaldı.

Bir yaraya parmak basmak

Cumhuriyet'in ilanının üstünden seksen yıla yakın bir süre geçmiş olmasına rağmen, "muasır medeniyetler seviyesine" ulaşmaktan hâlâ epey uzaktayız. Sık sık askeri müdahalelerle kesintiye uğrayan, gereğinden çok partili ama çoğulculuktan gereğince nasibini almamış total bir demokrasimiz var. Özellikle son bir yılda yaşadığımız gelişmeler, ekonominin hâlini izaha lüzum bırakmıyor. İnsanlar çoktandır adaletle olan inançlarını yitirmiş durumdadır ve haklarını mahkeme aramak yerine "daha etkili çözüm yolları"na yöneliyorlar. Milyonlarca ki-

şinin herhangi bir sağlık güvencesinden mahrum olduğu ülkemizde, devletin en büyük sigorta kurumuna bağlı olanlar da hastane kapılarında sürünmekten kurtulamıyor... Kısacası bir çürüme ve çözülme hâli hemen her sahada kendisini hissettiriyor. İşin en kötü tarafıysa, Kemalist aydınlanmanın o kadar bel bağladığı

eğitim ve kültür sahasındaki göstergelerin vaziyetin vehâmetini çok daha çarpıcı bir şekilde gözler önüne seriyor olmasıdır. Bunu görebilmek için, yalnızca kütüphanelerimizin içinde bulunduğu umut kırıcı duruma bir göz atmak yeterli olacaktır.

Türkiye'de 2001 yılı itibarıyla, Kül-

Tablo 1: Kütüphaneler Genel Müdürlüğü İstatistik Bilgileri

	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
Kütüphane sayısı	1.260	1.310	1.343	1.373	1.403	1.412**
Kitap sayısı	10.899.127	11.296.391	11.598.444	11.930.929	12.181.330	12.221.392
Okuyucu sayısı	22.523.449	23.121.725	20.515.171	20.732.712	19.903.256	11.698.602
Kayıtlı üye sayısı	1.004.681	970.316	498.180	398.723	386.790	254.007
Ödünç verilen kitap sayısı	4.507.508	4.707.687	4.130.219	4.117.786	3.926.314	2.164.324
Derlenen kitap sayısı	8.207	8.352	9.383	9.763	8.905	3.553
Derl. süreli yayın sayısı	2.405	2.499	2.515	2.235	2.357	1.543
Satın alınan kitap sayısı	129.450	238.973	249.505	201.263	103.194	13.862
Abone olunan süreli yay. say.	63	79	114	100	118	122
Cilt Atöly. cilt. kit. say.	97.384	63.186	80.841	63.785	38.418	16.475
Perso. sayısı	3.285	3.162	3.212	3.067	2.923	2.873
	1996	1997	1998	1999	2000	2001**
Gezici kütüphaneler	72	70	70	67	68	66**
Hizmet verilen yer sayısı	1.564	1.397	1.405	1.360	1.243	1.404
Kitap sayısı	164.407	157.860	155.313	160.383	137.845	137.790
Kayıtlı üye say.	152.107	139.735	62.074	37.753	34.910	31.063
Ödünç verilen kitap sayısı	624.810	440.655	513.175	519.190	503.557	326.558

* Bilgiler 2001 Haziran ayı sonu itibarıyla (Kütüphaneler Genel Müdürlüğü İstatistik Bilgileri).

** Bilgiler 2001 Eylül ayı sonu itibarıyla (Kütüphaneler Genel Müdürlüğü İstatistik Bilgileri)

tür Bakanlığı Kütüphaneler Müdürlüğü'ne bağlı hizmet veren 1412 halk kütüphanesi bulunuyor (bkz. Tablo1). Ne var ki, sadece 22'sinde internet bağlantısı olan bu kütüphanelerin binden fazlası çeşitli nedenlerle hizmet veremez durumda. Hepsinin hizmet verdiğini varsaysak bile, Batılı ülkelerle karşılaştırdığımız zaman durumun hiç de parlak olmadığı ortaya çıkıyor: Türkiye'de 50.000 kişiye bir halk kütüphanesi düşerken, İngiltere'de 4100, Avusturya'da 2451, Hollanda'da 1750 kişiye bir halk kütüphanesi düşüyor (Güçlü, 20). Ülkemizde nüfusun sadece binde birinin üye olduğu halk kütüphanelerinde, üniversite mezunu olmalarına rağmen çok düşük ücretlerle çalışan 304 (2) kütüphaneci görev yapıyor (Kütüphanecilik Nereye?, 16). Bu durumda, ortalama 5 halk kütüphanesine 1 kütüphaneci düşüyor demektir. Oysa gelişmiş ülkelerdeki personel, "kütüphanecilik eğitimi görmüştür" (Ağralıoğlu, 19). Örneğin Amerika'nın önde gelen üniversitelerinden Harvard Üniversitesi'nin kütüphanesinde 1015, Yale'in kütüphanesinde 528, Stanford'un kütüphanesinde 490 kütüphaneci görev yapmaktayken (Ağralıoğlu, 19), ülkemizin en büyük bilgi kaynağı durumundaki Milli Kütüphane yalnızca 20 kütüphaneci ile modern kütüphane hizmetlerini verme çabası içindedir (Kütüphanecilik Nereye?, 16).

Kütüphanelerimizin kitap sayısı açısından da yeterli olduğu söylenemez. Nitekim, ülkenin milli hafızası olarak kabul edilen Milli Kütüphane'deki kitap sayısı 2001 yılı itibarıyla 936 bindir (Ağralıoğlu, 18). Necati Ağralıoğlu'nun, "İstanbul'a Merkez Kütüphane" başlıklı yazısındaki verilere dayanarak oluşturduğumuz aşağıdaki tablo incelendiğinde, bu konuda Azerbaycan, Kazakistan ve Bulgaristan gibi ülkelerin bile epey gerisinde olduğumuzu görürüz (bkz. Tablo 2).

Ortaya çıkan bu rahatsız edici tablodan da anlaşılacağı üzere, ülkemizdeki

kütüphanelerin gelişmiş ülkelerin standartlarına yükselebilmesi, planlı bir modernleştirme programının tavizsiz uygulanmasına bağlıdır. Çünkü sorun, sadece halk kütüphanelerinden ibaret değildir. Çocuk kütüphanelerinden okul kütüphanelerine, semt kütüphanelerinden üniversite kütüphanelerine kadar zincirin diğer halkalarının da bu modernleştirme programına dahil edilmesi gerekmektedir. Profesyonel araştırmacıların en çok rağbet ettikleri kütüphane olan Milli Kütüphane, bu uzun vadeli modernleştirme programı için anlamlı bir başlangıç olabilir.

Okuyucu perspektifinden Milli Kütüphane'nin sorunları

Türkiye, milli kütüphanesini en geç

kurmuş ülkelerden biridir (3). 16 Ağustos 1948'de kullanıcıya açılan Milli Kütüphane, 29 Mart 1950 tarihinde yürürlüğe giren Milli Kütüphane Kuruluşu Hakkında Kanun'la yasal kimlik kazanır (Milli Kütüphane 4). Milli Kütüphane'nin görev ve yetki alanı, 5632 Sayılı Milli Kütüphane Kuruluşu Hakkında Kanun'un 2. maddesinde şöyle tanımlanır:

"Milli Kütüphane, milli kültür araştırmalarını mümkün kılmak, bu maksada elverişli bütün eserleri ve vesikaları bir araya toplayarak esaslı bir merkez vücuduna getirmek ve aynı zamanda her türlü ilim ve sanat çalışma ve araştırmalarını kolaylaştırmakla görevlidir. Bu görevlerini yerine getirmek üzere Milli Kütüphane lüzumlu göreceği eserleri ve vesikaları satın almaya veya başka yollarla

sağlamaya ve bunların tasnifi muhafazası ve genel istifadeye arzı için gerekli her türlü tesisleri ve vasıtaları satın almaya veya yaptırmaya yetkilidir."

1955 yılında çıkarılan 6568 Sayılı Milli Kütüphane Kuruluşu Hakkındaki 5632 Sayılı Kanunla Ek Kanun'la birlikte Milli Kütüphane'nin görev ve yetki alanı genişletilir:

"Milli Kütüphane'nin bünyesi içerisinde bir Bibliyografya Enstitüsü kurulmuştur. Bibliyografya Enstitüsü'nün görevleri: Başta 'Türkiye Bibliyografyası' ve 'Türkiye Makaleler Bibliyografyası' olmak üzere, her türlü ilmi araştırmaları mümkün kılacak ve kolaylaştıracak mahiyette muhtelif sahalara ait çeşitli bibliyografyalarla memleket kütüphanelerindeki basma eserlerin toplu kataloglarını

hazırlayıp neşretmek ve bu çeşit araştırmalara ve çalışmalara yardım etmektir. Bibliyografya Enstitüsü, aynı zamanda, bilim adamlarının yerli ve yabancı neşriyata ilişkin karşılaşılabilecek bir istihbarat merkezi vazifesini de görecektir, memleket kütüphaneleriyle yabancı memleketlerin kütüphaneleri arasında, basılmış periyodik eserlerin değiş tokuşu, mikrofilm ve di-

ğer dokümanların ödünç verilmesi ve gereğinde bu dokümanların değiş tokuş işlerine aracılık ve yardımda bulunacaktır."

4 Şubat 1985 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Kütüphane Okuyucu Hizmetleri Yönetmeliği ise, "okuyucu ve araştırmacıların Milli Kütüphane'den yararlandırılması esaslarını" belirlemektedir. Kanun koyucu elitlerin, Tanzimat'tan beri, sorunları yasa çıkararak çözmeye çalıştığı ülkemizde, her konuda olduğu gibi Milli Kütüphane hakkındaki yasal düzenlemeler de, hiçbir zaman hayata geçirilemeyen ideal bir duruma işaret ediyor sadece. Daha açık bir deyişle, okuyucu perspektifinden bakıldığında Milli Kütüphane'nin bugünkü işleyişi, yasalarla belirlenen ideal durumun hoş görüleme-

yecek kadar gerisinde yer alıyor. Milli Kütüphane kullanıcılarının karşılaştıkları sorunları bir bir ele almak, reel olanla ideal olan arasındaki bu derin ayrılığı daha da belirgin kılacaktır.

Genel işleyiş, üyelik ve çalışma saatleri hakkındaki sorunlar

Yönetmelik gereği, toplumun, Yüksek Öğretim Kurumu mensupları, öğretmen üyeleri, asker ve memurlar, bir meslek odasına kayıtlı meslek sahipleri, emekliler, üniversite ve yüksekokul öğrencileri (4) dışında kalan kesimi, Milli Kütüphane'den yararlanamazlar.

Milli Kütüphane'ye üye olmak ya da üyelik süresini uzatmak için hafta sonları başvuruda bulunmak mümkün değildir.

Milli Kütüphane üyelerinin beraberinde getirdiği çalışma arkadaşlarına misafir kartı imkânı tanınmamıştır. Misafirler, Milli Kütüphane üyelerinin işi bite ne kadar yeteri kadar oturacak yeri, tuvaleti ve telefonu olmayan giriş bölümünde beklemek zorundadırlar.

Milli Kütüphane'de giriş ve çıkış bankalarının bağlı bulunduğu sistem, zaman zaman devre dışı kalmaktadır. Kütüphanede sistemin dilinden anlayan birinin bulunmaması arızanın giderilmesini geciktirmekte, bu süre zarfında giriş bankosunun önünde metrelerce uzunlukta bir kuyruk oluşmaktadır.

Hafta içinde saat 09:00'dan 21:00'e kadar açık olan Milli Kütüphane, cumartesi ve pazar günleri ise 09:30'dan 18:30'a kadar açıktır. Okuyucuların önemli bir kısmının, ancak mesai saatleri sonrasını ve hafta sonlarını kütüphaneye ayırabildiklerini düşünürsek bu uygulamanın uygunsuzluğu açıklık kazanır.

Araştırmacılar, yalnızca hafta içi 09:00-12:00 saatleri ile 13:30-16:30 saatleri arasında depodan materyal isteyebilirler. Hafta içi 16:30'dan sonra ve hafta sonu kütüphaneyi kullanmak isteyen araştırmacılar, kullanacakları materyalleri yukarıda belirtilen depo çalışma saatleri içinde ayırtmalıdırlar.

Modern kütüphanecilik anlayışıyla bağdaşmayan tüm bu kısıtlayıcı uygulama-

malar, Milli Kütüphane'nin okuyucu tarafından, çekici değil itici bir yer olarak görülmesine yol açmıştır.

Araştırmacıların Milli Kütüphane'de karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri, hem genel okuma salonundaki basma kitaplardan hem de süreli yayınlar okuma salonunun arşivinden aynı zaman dilimi içinde yararlanmanın mümkün olmamasıdır. "Her türlü ilim ve sanat çalışması ve araştırmalarını kolaylaştırmakla" görevli olan Milli Kütüphane'deki bu anlamsız uygulama sebebiyle araştırmacılar zor durumda kalmaktadır.

Milli Kütüphane'deki materyallerden, kütüphaneler ve kurumlar arası ödünç verme işlemleri dışında yalnızca kütüphane içinde yararlanılır. Milli Kütüphane, okuyucunun kitapla doğrudan temasını sağlayan açık raf sistemiyle çalışmaz. Bu nedenle araştırmacılar, istedikleri materyallere ulaşabilmek için istek formu doldurmak zorundadırlar. Bir se-

ferde en fazla üç istek formuyla başvurulabilir.

Milli Kütüphane'de kart kataloğunun yanı sıra, bilgisayar terminallerini kullanarak da arama yapmak mümkündür. Ne var ki, kullanımı gereğinden fazla karmaşık olan bu bilgisayar terminallerine, yabancı dil bilmeyen insanlar tarafından yüklenmiş olan katalog, zaman zaman ciddi sorunlar çıkarmaktadır. Bu sorunlardan en önemlisi, yabancı dildeki ya da yabancı dilden çevrilmiş kaynaklardaki eser adının ve/veya yazar soyadının ilk harfi olarak geçen "I" harfinin bilgisayardaki kataloga "İ" harfi olarak kaydedilmiş olmasıdır. Sözgelisi, bu durumdan haberdar olmayan bir okuyucu, defalarca deneyip de "Catherine Illheart"ı katalogda bir türlü bulamayabilir. Çünkü aslında bu isim, kataloga "Catherine İlheart" olarak kaydedilmiştir.

Bütün zorluklara rağmen, aradığınız materyali katalogda buldunuz; istek formunu doldurup belirtilen saatler içinde bankodaki görevliye teslim ettiniz ve oturup isminizin okunmasını beklemeye başladınız. Eğer tecrübesiz bir Milli Kütüphane kullanıcısı

iseniz, işinize bitmiş gözüyle bakarsınız. Ama tecrübeliler, işin henüz yeni başladığını bilirler. İstedığınız materyalleri elde etmeyi saymazsak, başınıza gelebilecek en iyi şey, aradığınız materyallerin o sırada başka bir okuyucunun üzerinde olmasıdır. Geriye kalan iki ihtimalden biri, istediğiniz materyallerin yerine başka materyallerin getirilmesidir. Örneğin siz, Orhan Kemal'in *Bereketli Topraklar Üzerinde* romanını istersiniz ama onun yerine Yaşar Kemal'in *Demirciler Çarşısı Cinayeti* romanını getirirler. Ya da siz *Milliyet Sanat*'ı istersiniz *Milliyet Çocuk* dergisini getirirler. Sonuncu ihtimal ise, bir türlü bitmek bilmeyen ciltleme ve kataloglama işlemleri nedeniyle size, istediğiniz materyallerin yerinde olmadığının söylenmesidir.

Milli Kütüphane'deki hizmet kalitesinin modern standartların altında kalmasının en önemli nedeni, kütüphane personelinin sadece 20'sinin kütüphanecilik

eğitimi almış olmasıdır. Kaldı ki, bu insanlar da maddi ve manevi motivasyondan yoksundurlar (5). Geriye kalan personelin birçoğu da eğitimini almadıkları ve bir türlü benimsemedikleri bir iş yaptıkları için yeteri kadar verimli olamamaktadır. Yaşanan bütün bu olumsuzluklar da, okuyucu ile kütüphane çalışanları arasındaki diyalogu zaman zaman kötü yönde etkiler.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, yasayla öngörülen işlevlerinden sapmış olan Milli Kütüphane bugün çok başka amaçlar için kullanılmaktadır. Ülkenin ulusal belleği olarak, öncelikle profesyonel araştırmacılara hizmet vermek için kurulmuş olan Milli Kütüphane'nin, Ankara'daki ilköğretim, lise, üniversite, çocuk, semt ve il halk kütüphanelerinin yetersizliği nedeniyle, öğrencilerin ders çalışma mekânı haline gelmesi gerçekten üzüntü vericidir.

Çözüm için iki ön şart: Bilgiyle yaşayan bir toplum ve zihniyet değişikliği

Geçtiğimiz Mart ayının son haftası 38. Kütüphane Haftası olarak "kutlandı". Kütüphanecilik camiası önceki yıllarda olduğu gibi, çeşitli konularda panel ve konferansları içeren yoğun bir

programla yine bir araya geldi. Hem devletin hem de toplumun ilgisinden ve desteğinden mahrum olan kütüphaneciler sitemkâr bir umutsuzluk içindeydiler. Yıllardır boğuştukları sorunları yine gündeme getiren ve birtakım çözüm önerileri üzerinde tartışan kütüphaneciler, birbirlerine içlerini döktüler, dertleştiler ve bir nebze olsun rahatladılar. Ne var ki, ülke gündeminin kuru gü-rültüsü içinde kütüphanecilerin cılız sesi duyulmadı bile. Sonuçta her şey, yine alışıldığı gibi sona erdi ve bir sonraki kütüphane haftasına kadar kütüphaneler ve kütüphaneciler kendi kaderlerine terk edildiler.

Türkiye'de kütüphanelerin ve kütüphanecilerin sorunlarının çözümü, en başta iki ön şartın yerine getirilmesini zorunlu kılıyor. Bunlardan birincisi, "bilgiyle yaşayan bir toplum" (Yılmaz, 2) haline gelmektir. İkincisi ise, kültüre "olmasa da olur" anlayışı ile yaklaşan idari zihniyetin bir an önce değişmesi ve bütçeden kültür harcamalarına ayrılan payın artırılması gereğidir.

Bir toplumda kütüphane kurumunun ayakta kalması, her şeyden önce o toplumun bilgiyle kurduğu ilişkinin niteliğine bağlıdır. Türkiye'de, kütüphanelerini ısrarla sahiplenilen bir okuyucu kitlesinin

oluşması için, Kemalist aydınlanma projesinin yarım bıraktığı iş tamamlanarak toplumun bilgiyle olan ilişkisini organize etmesi sağlanmalıdır.

Türkiye'de bütçeden kültüre ayrılan pay, çok düşük düzeydedir (bkz. Tablo 3).

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde 2002 bütçesinden Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ve Milli Kütüphane Başkanlığı'nın bağlı bulunduğu Kültür Bakanlığı'na ayrılan payın yüzde 0.28 olduğunu görüyoruz (bkz. Tablo 3). Bütçesinden kültüre bu kadar az pay ayıran bir ülkenin, "muasır medeniyetler seviyesine" ulaşması haliyle biraz vakit alacaktır...

Kültür Bakanlığı'nı, herhangi bir ekonomik krizde harcamaları kısıtlanacak ilk kurum olarak gören idari zihniyet artık değişmeli ve bütçeden kültür harcamalarına ayrılan pay daha makul bir düzeye çıkarılmalıdır.

Araştırmacıların Milli Kütüphane'de karşılaştığı sorunlara ayrıntılı çözüm önerileri, bu yazının devamı mahiyetinde olacak bir başka yazının konusudur.

DİPNOTLAR

- 1) Köy Enstitüleri ile Halkevleri deneyimlerini ise bu iki hat arasında değerlendirmek mümkündür.
- 2) Bu sayı 2001 yılına aittir.
- 3) İngiliz Milli Kütüphanesi 1753 yılında, Fransız Milli Kütüphanesi 1367 yılında, dünyanın en büyük kütüphanesi olan Amerika'daki Kongre Kütüphanesi 1800 yılında kurulmuştur.
- 4) Üniversite ve yüksekokul öğrencilerinin üyelik süresi bir yılla sınırlandırılmıştır.
- 5) 2001 Nisan ayı rakamlarına göre, "İşe yeni başlayan kütüphaneci; Kültür Bakanlığı'nda 175 milyon, TBMM Kütüphanesi'nde 500 milyon, Rekabet Kurumu Kütüphanesi'nde 600 milyon TL maaş almaktadır" ("Kütüphanecilik Nereye?", 16).

KAYNAKLAR

- 1) Necati Ağralıoğlu, "İstanbul'a Merkez Kütüphane", Cumhuriyet Bilim Teknik, Sayı 739, s.18-20.
- 2) Abbas Güçlü, "37. Ağlama Haftası", 27 Mart 2001 tarihli Milliyet gazetesi, s.20.
- 3) "2001 Mali Yılı Bütçe Kanunu A Cetveli (2000)", <http://www.bumko.gov.tr>, 15 Mart 2002.
- 4) "2002 Mali Yılı Bütçe Kanunu A Cetveli (2001)", <http://www.bumko.gov.tr>, 15 Mart 2002.
- 5) "Kütüphaneler Genel Müdürlüğü İstatistik Bilgileri (2002)", <http://www.kutuphanelerm.gov.tr>, 28 Şubat 2002.
- 6) "Kütüphanecilik Nereye?", Cumhuriyet Bilim Teknik, Sayı 733, s.16.
- 7) Milli Kütüphane, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Başkanlığı Basımevi, 1995.
- 8) Bülent Yılmaz, "Akı İle Yaşayan Toplumu Yaratmak...", 7 Nisan 2001 tarihli Cumhuriyet gazetesi, s.2.

Tablo 2: Avrupa ve Asya'daki bazı kütüphanelerin kitap sayısı

Kütüphane Adı	Kitap Sayısı
Azerbaycan Bilim ve Teknik Kütüphanesi	9.000.000
Azerbaycan Devlet Kütüphanesi	4.400.000
Azerbaycan Bilimler Akademisi	2.500.000
Bulgaristan Merkez Teknik Kütüphanesi	4.900.000
Harvard Üniversitesi Kütüphanesi	13.800.000
Hannover Üniversitesi Kütüphanesi	4.700.000
İsrail Hayfa Üniversitesi Kütüphanesi	1.050.000
İsrail Kudüs Halk Kütüphanesi	750.000
Japonya Metropolitik Merkez Kütüphanesi	1.400.000
Japonya Kobe Üniversitesi Kütüphanesi	1.400.000
Kazak Bilimler Akademisi Kütüphanesi	5.400.000
Kazakistan Millî Kütüphanesi	6.100.000
Kırgızistan Bilimsel ve Teknik Kütüphanesi	5.850.000
Kore Seul Millî Üniversitesi Kütüphanesi	2.900.000
Kore Millî Kütüphanesi	3.600.000
Mısır Millî Kütüphanesi	1.500.000
Paris Millî Kütüphanesi	11.000.000
Yale Üniversitesi	10.100.000
Yunanistan Millî Kütüphanesi	2.500.000
Yunanistan Selanik Aristo Üniversitesi Kütüphanesi	2.000.000

Tablo 3: Türkiye'de son iki yıldır bütçeden kültüre ayrılan pay

Yıllar	Genel Bütçe	Kültür Bakanlığı Bütçesi	Kültür Bakanlığı Bütçesinin Genel Bütçeye Oranı
2002	105.895.690.610 milyon TL	278.000.000 milyon TL	% 0.28
2001	53.003.742.200 milyon TL	158.658.000 milyon TL	% 0.36